

виявлення потреб учасників бойових дій та членів їх родин, надання соціальної допомоги та подальшої адаптації до мирного життя [2].

Таким чином, найефективнішими етапами соціально-психологічного супроводу учасників АТО операції та членів їх сімей є: діагностично-аналітичний; діяльнісний; контрольо-аналітичний. Методи: спостереження, бесіда, опитування, інтерв'ювання, діагностування, консультування.

Список використаних джерел

1.Гаврилюк Л. П. Соціальний супровід і соціальне супроводження: теоретичне обґрунтування змісту понять. *Збірник наукових праць К-ПНУ імені Івана Огієнка*. Вип.16. 2011. С.423-428.

2.Голова Н. Напрями, форми, методи оптимізації соціальної роботи з учасниками АТО і членами їх родин / Н. Голова // *Молодь і ринок*. 2018. № 9. С. 71-76.

3.Євсєєв І.Г. Операція Об'єднаних сил у Донецькій та Луганській областях: передумови запровадження. *Воєнно-історичний вісник*. Вип. 2(32). 2019. С.5-18.

4. Івано-Франківський обласний центр практичної психології і соціальної роботи. Кризові центри [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ippro.if.ua/predmetry/ocppsr/>

5.Сороківська О.А. Формування ефективної політики зайнятості ветеранів АТО: загальнодержавний та регіональний аспекти. *Глобальні та національні проблеми економіки*. – Вип.18. Серпень 2017 р. Електронний ресурс. Режим доступу: <http://global-national.in.ua/archive/18-2017/71.pdf>

6.Трофименко А. В. Операція об'єднаних сил в Україні: політико-правові засади проведення. *Вісник Маріупольського державного університету. Серія: Історія. Політологія*. 2018. Вип. 21. С. 253-259.

Бабак О. О.,

студентка II курсу магістратури, гр. МФРп-191

Науковий керівник – Чепурна А. Л., кандидат психологічних наук

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ПЕРЕДЧАСНІ ПОЛОГИ ЯК МЕДИКО - СОЦІАЛЬНА ПРОБЛЕМА

Проблема передчасного народження дітей постає в центрі уваги сучасної науки та практики. За статистичними даними у світі щороку 15-20% породілля народжують передчасно. Незважаючи на досягнення сучасної перинатальної медицини, серед мертвонароджених частка недоношених дітей складає до 50% випадків, 60-70% ранньої неонатальної і 65-75% дитячої смертності. Невтішними є і дані перинатальної смертності: при передчасних пологах смертність у 33 рази вища за показники термінових пологів, а серед глибоконедоношених – у 18-22 рази [4].

У межах медико – соціального підходу у вітчизняній психології проблему передчасних пологів розглядали М.Антонюк, О. Дола, Н. Ємець, Є. Зборжик. Також Т. Знаменська, Є.Зброжик, В.Завгородня, В. Швейкіна та інші. Вищезазначені дослідники акцентували на необхідності психокорекції та профілактики психоемоційного стану породілля до пологів та активна профілактика психоемоційного стану породілля [2]. Зокрема Є. Зборжиком

розроблена та впроваджена система психо-фізичної реабілітації матері і дитини із застосуванням індивідуалізованих лікувально-відновлювальних комплексів [2].

Вищезазначена проблема опосередковано розглядається дослідниками і в контексті дослідження феномена материнства. Так представники психоаналітичної теорії приділяли значну увагу до материнської фігури та її ролі у формуванні патернів подальшої взаємодії зі світом (А. Фройд, Дж. Боулбі та ін.). У радянській психології увага дослідників зосереджувалась переважно на дослідженні позиції матері у системі стосунків «мати-дитина» (Е. Ейдемільер, В. Гарбузов, А. Варга, А. Співаковська, М. Лісіна, О. Смирнова, В. Перегуда).

Увагу до психологічних аспектів материнства зустрічаємо у роботах Г. Філіппової. Психологічні аспекти материнства дослідниця розглядає у тісному взаємозв'язку з культурно-історичними умовами, біологічними фізіологічними, психофізіологічними чинниками. [5].

Інформаційний зв'язок в системі мати-дитина потребує від матері підтримки оптимального фізичного та психологічного стану для забезпечення нормального розвитку немовляти. Однак, слід звернути увагу на те, що жінки, що перенесли передчасні пологи самі перебувають в постстресовому стані та потребують як медичної так і психологічної допомоги. Таким чином утворюються два патологічних кола психофізичної дезадаптації, які перетинаються між собою: недоношена дитина потребує гармонійного контакту з матір'ю та одночасно є стрес-фактором, а мати, яка страждає від цього стресору не може надати повноцінне піклування дитині. Такий дуалізм проблеми обумовлює одночасного проведення реабілітаційних заходів як для недоношених дітей так і для їх матерів [4; 5].

Перша доба після передчасних пологів є найбільш складною для матері, оскільки немає визначеності щодо життєздатності дитини. Мати перебуває у складному стресовому колі: психофізичний стрес пологів, психологічний стрес відірваності від дитини, життя якої знаходиться під загрозою, неможливість грудного вигодовування перший час, відчуття провини перед родиною, страх перед майбутнім.

На фоні цих елементів постає головна проблема, яка в подальшому вирішує яким буде материнство для жінки – відсутність психологічної підтримки в пологових відділеннях.

Без професійної підтримки жінка позбавлена можливості адекватно та правильно переживати дану ситуацію, повинна навмання підбирати методи підтримки самої себе. Саме в цей час дуже важливою стає підтримка родини.

Отже, питання психологічного супроводу жінок після передчасних пологів є актуальним як в теоретичному так і в практичному аспектах. Властиві для породілля надмірна тривожність, депресивні прояви, схильність до афективних реакцій посилюються відсутністю інформації про стан здоров'я дитини, нерозумінням з боку родини та медичного персоналу. Відтак постає необхідність розробки та впровадження у медико-психологічну практику комплексної програми реабілітації жінок, які народили передчасно.

Список використаних джерел

1. Гаче В. И. Преждевременные роды - медико-социальная проблема. *Вестник российского университета дружбы народов. Серия: медицина*. 2016. №2. С. 110–114.
2. Зброжик Є. В. Психологічна корекція жінок, які народили недоношених дітей. *Вісник Національного університету оборони України*. 2015. №2. С. 87–89.
3. Корнєєва Ю.П. Тривожність і фрустрованість як чинники невротизації вагітних діток різного віку : дис... канд. псих. наук : 19.00.01. Луцьк, 2019. 262 с.
4. Набхан О. В. Профілактика невиношування вагітності у II триместрі у жінок , які багато народжують: дис... канд. мед. наук : 14.01.01. Київ, 2018. – 169 с.
5. Нероба М.В. Материнство як психологічний феномен. *Педагогічний процес: теорія і практика*. 2015. №3. С. 90–93.

Бескищенко Д. І.,

студент II курсу магістратури, гр. МФРп-191

Науковий керівник – Філіпович В. М. канд. психол. наук

Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

НАУКОВІ ПІДХОДИ ДО ВИВЧЕННЯ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ ОСОБИСТОСТІ: АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ

Вивчення особливостей становлення ціннісних орієнтацій особистості передбачає чітке усвідомлення того, що являє собою предмет дослідження – цінності та ціннісні орієнтації. Проблема цінностей та ціннісних орієнтацій є однією із ключових у сучасній науці. Різні наукові дисципліни намагаються дослідити сутність та структуру цих понять.

У рамках філософії існує аксіологічний напрям, який вивчає теорію цінностей, способи буття цінностей, їх роль у житті суспільства та людини. Для теоретиків аксіології проблема цінностей від початку вважалася галуззю позанаукового дослідження, а цінності – феноменами особливої природи. Існувала думка, що цінності самі по собі не мають буття, їм притаманна лише значущість, вони суть вимоги, звернені до волі, цілі, поставлені перед нею. У подальшому цінність визначалась як об'єктивна значимість явищ, ідей, речей, зумовлена потребами й інтересами [1, с. 8].

Соціологічна наука також присвятила багато досліджень вивченню феномена цінностей, розкриваючи взаємообумовленість індивідуальної системи цінностей та суспільних процесів. Термін “цінність” використовується для позначення як значущих явищ, так і ціннісних ставлень, що забезпечують соціальне регулювання. Це поняття відображає один із суттєвих моментів взаємодії людини з культурним надбанням світу та іншими людьми [1, с. 9].

Д. О. Леонтьєв відзначає відсутність єдності в поглядах на поняття “цінність” та “ціннісна орієнтація” у психологів. Він вважає, що причина цих розбіжностей криється в розриві між особистістю й суспільством, що притаманне переважній більшості психологічних досліджень, починаючи з моменту зародження психології й до 70-х років ХХ століття [2, с. 35 – 44].